

Milko Lazar

koda L

Nova slovenska opera

Sezona 2018/2019

Krstna izvedba 14. 3. 2019

Milko Lazar
koda L
Nova slovenska opera

Krstna izvedba: 14. 3. 2019

Glasba
Milko Lazar
Libreto
Eva Kraševc

Glasbeni vodja in dirigent

Marko Hribernik

Režiser in scenograf

Rocc

Video umetnica

Nataša Prosenc Stearns

Dramaturginja

Eva Kraševc

Kostumografinja

Belinda Radulović

Oblikovalec svetlobe

Jasmin Šehić

Koreograf

Lukas Zuschlag

Lektorica

Nevenka Verstovšek

Zborovodja

Željka Ulčnik Remic

Koncertni mojster

Gregor Traven

Avtor in izvajalec glasbe na posnetkih

Razal Oklim

Asistent dirigenta

Dominik Steklasa

Asistentka režiserja

Irena Svobjšak

Asistent režiserja (študijsko)

Luka Marcen

Asistentka kostumografinje

Bernarda Popelar Lesjak

Korepetitorice

Irena Zajec, Irina Milivojević, Marina Đonlić (zbor)

Šepetalca

Dejan Gebert, Urška Švara Kafol

Zasedba

Fragmenti

Ženski zbor

Orfejski mit

Nuška Drašček Rojko

Simpozij

Matej Vovk

Arhetip

Urška Arlič Gololičič

Romantični mit

Robert Vrčon

Izpolnitev

Mirjam Kalin

Liberté

Nuška Drašček Rojko in Matej Vovk

Philía

Ženski zbor z Višnjo Fičor

L

Martina Zadro, ženski in moški zbor

Oporni zbor

Soprani

Amina Natalija Bašić, Loredana Colautti, Bernarda Golob Švara, Polona Kante Pavlin, Andreja Mohorič, Monika Müller, Darja Novak, Mojca Svolfšak, Bianca Telban, Christina Thaler, Tatjana Verce

Alti

Meta Bohinc, Višnja Fičor, Sabina Gruden, Inez Osina Rues, Ana Plemenitaš, Zarja Pivko, Manca Hribar, Anja Šinigoj, Mojca Tiran

Tenorji

Matej Avbelj, David Čadež, Frano Miličević, Damjan Kozole, Jože Oblak, Danilo Papič, Miha Ravnikar, Rusmir Redžić, Edvard Strah, Aljaž Žgavc

Baritoni, basi

Rok Bavčar, Robert Brezovar, Marko Ferjančič, Anton Habjan, Milan Zavodnik, Rok Krek, Marko Pikš, Juraj Pajanović, Bratislav Ristić, Silvo Škvarč, Tomaž Zadnikar, Gregor Zorko

Inšpektor zbora

Rok Krek

Orkester SNG Opera in balet Ljubljana

I. violine: Rahela Grasselli, Vesna Velušček, Polona Rutar, Natalija Čabrunič Pfeifer, Matej Avšič, Metka Zupančič, Michela Dapretto, Domen Lorenz, Mojca Jerman*, Plamenka Dražil*, Ana Mezgec*, Eva Prešeren*

II. violine: Margareta Pernar, Dragana Pajanović, Ana Stadler, Olga Čibej Pletikosić, Nastja Dolinar, Saša Kmet, Špela Jevnišek, Marija Šimec*, Katja Dadič*, Tina Sekula*, Margerita Ulokina*

Viola: Ana Glišič, Evgenij Meleščenko, Martin Žužek Kres, Paolo Canarella, Aljaž Mihelač, Laslo Babinski, Nejc Mikolič*, Tomaž Malej*, Rok Hrvatin*, Anuša Plesničar*, Petar Njegovan*

Violončela: Damir Hamidulin, Fulvio Drosolini, Barbara Gradišek, Jaroslav Cefera, Aleksandra Čano Muharemović, Ksenija Trotovshek, Tamara Gombač*, Stane Demšar*

Kontrabasi: Dimitre Ivanov Goueorguiev, Valerij Bogdanov, Andrej Kašič*, Damir Raiewicz*

Harfa: Maria Gamboz

Klavir: Kayoko Ikeda*

Flavte: Vesna Jan Mitrović, Helena Trismegist, Matjaž Debeljak, Špela Benčina

Oboe: Jonathan Mauch, Claudia Pavarin, Darko Jager, Manca Marinko

Klarineti: Tadej Kenig, Jakob Bobek, Borut Turk, David Gregorc

Fagoti: Jure Mesec, Árpád Balázs-Piri, Milan Nikolić

Rogovi: Marko Arh, Primož Zemljak, Sabina Magajne Bogolin, Erik Košak, Bojan Gombač

Trobente: Uroš Pavlovič, Gregor Turk, Jure Močilnik, Blaž Avbar*

Pozavne: Andrej Sraka, Aleš Šnofl, Branko Panič, Leon Leskovšek, Tine Plahutnik*

Timpani: Tomaž Vouk

Tolkala: Rudi Podkrajšek, Gašper Gradišek, Katarina Kukovič*, Petra Vidmar*, Maja Povše*

Inšpektor orkestra: Bojan Gombač

Inspicent

David Grasselli

Prevod libreta v angleški jezik za nadnapise

Nataša Jelić

Adaptacija, tehnična priprava in izvedba nadnapisov

Luka Šinigoj

Scena in kostumi

Gledališki atelje SNG Opera in balet Ljubljana in SNG Drama Ljubljana

Vodja: Matjaž Arčan

Tehnična služba SNG Opera in balet Ljubljana

Vodja organizacijske enote tehnika: Edi Martinčič; vodja scenske razsvetljave – lučni mojster: Jasmin Šehić; vodja odrske tehnike: Franci Stanonik; mojster za zvok: Matjaž Kenig; video mojster: Marko Krajšek*; vodja rekviziterjev: Sandi Dragičević; vodja maske: Marijana Sešek; vodja frizerjev – lasuljarjev: Nevenka Zajc; vodja garderobe za moške: Vida Markelj; vodja garderobe za ženske: Ksenija Šehić

*Zunanja sodelavka/zunanji sodelavec.
Predstava nima odmora.

Magija človeka v fragmentih

Vsebina kode L

Eva Kraševc

Pred nami je *koda L*, ki pričuje o moči in globini človekovega čustvovanja – svojevrsten izbor v današnji čas in prostor ujetih trenutkov emocionalne kulture, ki se po navdihu Barthesovih *Fragmentov ljubezenskega diskurza* napaja iz mitov, arhetipov, filozofskih del in intimnega. V izhodišču je bilo pisanje libreta predvsem raziskava tematike in iskanje jezika za misli in občutenja, ki bi spregovorila o globini človeka in o njegovi zmožnosti za ljubezen.

Fragmenti, barthesovsko izhodišče *kode L*, vzpostavljajo asociativno polje okoliščin, iz katerih se rojeva sodobni subjekt. Čist, poln želja in hrepenenja, naiven v svoji preprostosti in ustvarjalen v svojem brezmejnem pogumu in drznosti. Mitski človek. Človek, v kakršnega si želimo verjeti.

Orfejski mit vzpostavlja začetek, prvo temeljno razpoko v zemeljski skorji in izhodišče vseh ljubezni. Trenutek, ki se raztegne v večnost. Zareza ločitve, ki se stopnjuje v odsotnost, v kateri se nepovratno zrcali smrt. Bližina nedosežne večnosti. Orfej je simbol operne umetnosti, pevec, ki poje svoji ljubljeni Evridiki v onostranstvo. Mit, ki združuje veliki operni temi - smrt in ljubezen. Emotivno izhodišče ljubezenskega diskurza, ki nas povede v razmislek, da se le redko zmoremo približati tem veličastnim občutkom, četudi so del nas.

Simpozij spregovori o drugačnem začetku, ki združuje filozofsko misel in ljubezen. Govorimo o Platonovem *Simpoziju*, ki je filozofska razprava o naravi Erosa. Znan je Aristofanov govor o prvotni enovitosti človeka, ki ga je zaradi njegove moči in objestnosti Zevs razpolovil. Znova gre za ločitev, le da se zaradi hrepenenja po svoji izgubljeni polovici človeška bitja neutrudljivo iščejo in stremijo k ponovni združitvi. Njihovo ljubezensko iskanje je spomin na starodavno človekovo naravo, ko so še obstajali trije spoli, ženski, moški in moško-ženski ter z njimi opomin, da spolna delitev ni binarna.

Arhetip spregovori o položaju ženske, ki je posledica večtisočletne vladavine patriarhata. Lok od antike do danes, od antične Penelope do ženske enaindvajsetega stoletja. Zgodovina ženske emancipacije je zgodovina uporov žensk proti vlogam, ki so jim bile namenjene v posameznih zgodovinskih obdobjih. Subjekt Arhetipa je ženska, ki v tradicionalni sliki čaka na vrnitev svojega ljubega. Statve, pesem, ki jo piše, in vprašanje, če se ni medtem v teku tisočletij že osamosvojila in odšla, nežno premikajo meje in postajajo simbol njene osvobojenosti.

Na drugi strani je moški, ki se v večtisočletni zgodovini prav tako ni uspel izmakniti stereotipiziranju in svojemu arhetipu. **Romantični mit** ga prikazuje v njegovi drugi podobi, kot hrepenečega, senzibilnega in ranljivega. Simbol tega moškega je morda Goethejev Werther. Na Wertherju je nekaj lepega in osvobajajočega, saj si dovoli sanjati in hrepeneti, obenem pa nas lahko njegovo sentimentalno čustvovanje tudi odvrne, saj ga skoraj ne moremo jemati popolnoma zares. Morda potrebujemo Wertherja zgolj kot odmik od stereotipa in kot prehodno stopnjo v levitvi do sodobnega moškega.

Ob vsej razprtosti hrepenenja kot paradigmatnega trenutka ljubezni se nenadoma zgodi trenutek izpolnitve, trenutek, ki je le malokdaj (za)ključni del velikih ljubezenskih zgodb, vendar je zakodiran v vseh njih. **Izpolnitev** je vrh. Brez tega trenutka ni velike zgodbe. Trubadurska ljubezen Tristana in Izolde je le en tak primer. Četudi ob pomoči čudežnega napoja, ki ju za večno združi v ljubezni – kljub neštetim zapletom, ki sledijo. Vendar, ali zmoremo osamiti zgolj tisti trenutek izpolnitve, ki je popoln v samem sebi?

Liberté vzpostavlja korelacijo ljubezni in svobode. Kako ljubiti brez posesivnosti? Kako se oddaljiti od romantične ljubezni? Kako se naučiti, da ljubezen pomeni tudi, da zmoreš izpustiti? Ali je to zrelost sodobnega posameznika? Kaj pravzaprav pomeni ljubiti v današnjem času? Ali je (skupna) smrt, kot jo poznamo v romantični ljubezni, kaj več od ljubezni, ki je sposobna preživeti v odsotnosti drugega? Je ločitev od ljubljenega prav tako tragična kot smrt zaradi ljubezni? Ponovno smo na izhodiščni točki in zdi se, da ljubezen brez tragičnega konca ni nič manjša.

Stari Grki so poznali več različnih izrazov za ljubezen. *Philía* je izraz za bratsko/sestrsko ljubezen oziroma za prijateljstvo med enakimi in če govorimo o globini človekovega čustvenega sveta, ne moremo mimo tega grškega pojma, ki ga je vzpostavil Aristotel v *Nikomahovi etiki*. Obenem pa je *philía* tudi izraz za ljubezen nasploh. Na tej točki se oddaljimo od erosa, ki ga sicer pripisujemo odnosu med dvema, in razpremo krila v občutenje brezmejnosti človekove zmožnosti za ljubezen.

Sledi samo še enigmatični **L**, ki prinaša zakodirano sporočilo današnjemu človeku; zavedanje o moči solze, trpljenja in hrepenenja ter nov jezik, ki zaokroži iskanje opere v fragmentih ljubezenskega diskurza.

Post scriptum

Človek se rodi čist in brez anomalij, ki nastanejo na duši in telesu v teku let. V postopnem oddaljevanju od najintimnejših želja začnemo tlačiti svoja hrepenenja in ko to počnemo dovolj dolgo, se začnejo v nas nabirati občutki neizživetosti, frustracij, vklenjenosti in nemoči. Čustva okamnijo in človek postane trd, obrazne konture izdajajo čudno strogost, zgodijo se zavist, mediokritetni krč, včasih celo škodoželjnost. Človek, ki ne razmišlja o svoji želji, ki si je ne želi vroče uresničiti vsak trenutek svojega življenja in jo celo zanika, potlači ali zavrača, ker se morda boji, da bi se mu uresničitev želje izmaknila, je mrtev človek. In v družbi takih posameznikov živimo zdaj. Zato je prav v današnjem času pomembno zavedanje hrepenenja. Želja, ki jo nosimo v sebi, je večja od nas in moramo ji slediti z vso močjo našega bitja ne glede na tveganje. Nikoli ne smemo popustiti pri iskanju svoje individualnosti, ki je nujni del naše človeškosti. Le tako bomo ohranili svoje bistvo, ki je, kot vemo, očem nevidno.

Naj nas *koda L* vrne v občutenje čistosti, lepote in globine.

USTVARJALCI

MILKO LAZAR

Skladatelj

Milko Lazar (1965, Maribor) je skladatelj in »multiinstrumentalist«. Na Visoki šoli za glasbo in upodabljaljočo umetnost v avstrijskem Gradcu je študiral jazz, klasični klavir in saksofon, čembalo (baročna glasba) pa na Kraljevem konservatoriju v Haagu na Nizozemskem. Petnajst let je bil prvi altovski saksofonist in solist Big Banda RTV Slovenija, z ansamblom je sodeloval tudi kot dirigent in skladatelj. V svojem jazzovskem obdobju je deloval v lastnih zasedbah (Quatebriga, Royal Society, Štefbet Rifi, Milko Lazar Quartet) pa tudi s številnimi svetovno znanimi jazzovskimi glasbeniki (Maria Schneider, Peter Helborzheimer, Mathias Rüegg, Herb Pomeroy) in nastopal na priznanih mednarodnih festivalih. Posnel je več kot petdeset gramofonskih plošč in zgoščenk z različnimi zasedbami ter petnajst avtorskih zgoščenk, med njimi leta 2008 avtorsko s simfoničnimi deli v sodelovanju s Simfoniki RTV Slovenija in z orkestrom Slovenske filharmonije. Za omenjena orkestra tudi redno komponira. Njegova simfonična dela so dirigirali Marko Letonja, Walter Proost, Olari Elts, Loris Voltolini, Anton Nanut, George Pehlivanian, Luca Pfaff, David Itkin, James Tuggle, Mikhail Agrest in David de Villiers. Sodeluje tudi z uglednimi klasičnimi glasbeniki, njegova dela pa so izvajali priznani domači in tuji ansambli po celi Evropi, ZDA, Južni Ameriki, na Kitajskem, v Rusiji in tudi v prestižni Carnegie Hall v New Yorku. Leta 2005 je s pianistom Bojanom Goriškom ustanovil Klavirski duo Gorišek-Lazar, izvajata pa predvsem glasbo za dva klavirja Milka Lazarja in Philipa Glassa. Nastopala sta po vsej Sloveniji, Evropi, nekajkrat tudi v ZDA. Z Goriškom sta v Gallusovi dvorani Cankarjevega doma z orkestrom Slovenske filharmonije krstno izvedla avtorsko skladbo Koncert za dva klavirja in orkester (2010), ob petdeseti obletnici programa Ars pa s Simfoničnim orkestrom in Big Bandom RTV Slovenija obsežno delo *M.ars suite* (2013). V različnih komornih zasedbah redno nastopa tudi s saksofonistom Matjažem Drevenškom in z Zagrebškim kvartetom saksofonov, z akordeonistom Luko Juhartom, violinistom Vasilijem Meljnikovom in drugimi priznanimi glasbeniki. Poleg skladanja za različne komorne zasedbe in simfonične orkestre Milko Lazar redno ustvarja tudi glasbo za film, gledališče ter plesne in multimedijske projekte. V zadnjih letih veliko sodeluje pri mednarodno odmevnih plesnih projektih v tujini, ki jih podpisuje koreograf Edward Clug. Tako je Državni orkester iz Stuttgarta premierno izvedel *Baletno suito za violončelo in orkester* za baletno predstavo *No Man's Land* (2014), leta 2015 je bila ob baletni predstavi *Chamber Minds* premierno izvedena nova baletna glasba za violino in čembalo v züriškem opernem gledališču s tamkajšnjim baletnim ansamblom in baletni projekt Mutual Comfort v znamenitem plesnem gledališču NDT v Haagu na Nizozemskem. Istega leta je ustvaril tudi novo simfonično delo *Deimos & Phobos*, ki je bilo premierno izvedeno v okviru Oranžnega abonmaja Slovenske filharmonije. Leta 2016 je orkester Augsburške filharmonije v tamkajšnjem gledališču izvedel njegovo delo Augsburg Suite za baletno predstavo *Shades Of Us*, istega leta pa je bila tudi premiera novega baleta *Handman* v plesnem gledališču NDT v Haagu, v kanadskem mestu Sackville je kanadsko premiero doživelo obsežno delo za dva klavirja *Pret-a-porter Variations*. V mesecu aprilu leta 2018 sta Milko Lazar in Edward Clug v Zürichu premierno predstavila najnovejše obsežno celovečerno delo *Faust – Das Ballett*, ki ga je izvedel orkester Philharmonia Zürich s züriškim baletnim ansamblom. Milko Lazar je prejel številne nagrade, med njimi nagrado Prešernovega sklada (2005) in Župančičevo nagrado (2010). V sezoni 2014/2015 je

za naš oder ustvaril operno noviteto *Deseta hči* na libreto Svetlane Makarovič, v sezoni 2018/2018 pa je prispeval glasbo za balet *Moški z nožem*.

Eva Kraševc

Libretistka in dramaturginja

Eva Kraševc je študirala dramaturgijo na Akademiji za gledališče, radio, film in televizijo v Ljubljani in na Freie Universität v Berlinu. Po končanem študiju je sodelovala pri selekciji predstav in pripravah 17. mednarodnega festivala uprizoritvenih umetnosti Ex Ponto. Leta 2011 se je zaposlila v Slovenskem narodnem gledališču Drama Ljubljana. Kot dramaturginja in avtorica priredb sodeluje s slovenskimi in tujimi režiserji: z Žigom Divjakom, Oliverjem Frličcem, Dušanom Jovanovićem, Jernejem Lorencijem, Igorjem Pisonom, Jušem A. Zidarjem in z drugimi. Bila je dramaturginja pri nekaterih nagrajenih uprizoritvah, kot sta *Ponorela lokomotiva* Stanislava Ignacyja Witkiewicza in *Svatba* Rudija Šeliga v režiji Jerneja Lorencija. Že šesto leto sodeluje pri selekciji predstav za Drama Festival ter pri razvoju vzgojno-izobraževalnega programa Mlada Drama. Poleg dramaturškega in uredniškega dela v Drami občasno ustvarja v drugih gledališčih, pri neinstitucionalnih projektih ter piše poezijo, uprizoritvena besedila in teatrološke članke. Trenutno končuje podiplomski študij filozofije.

Marko Hribernik

Glasbeni vodja in dirigent

Slovenski dirigent, rojen v glasbeni družini, je začel svojo glasbeno pot kot pianist in diplomiral na Akademiji za glasbo v Ljubljani v razredu profesorja Acija Bertoničja. Za pomembne pianistične dosežke je prejel studentsko Prešernovo nagrado. Že v času, ko je študiral klavir, je začel tudi svojo dirigentsko pot, najprej na ljubljanski Akademiji za glasbo pri profesorju Antonu Nanutu, pozneje pa na Univerzi za glasbo na Dunaju v razredu profesorja Uroša Lajovica, kjer je leta 2004 diplomiral z odliko. Sodeluje z vsemi slovenskimi orkestri in obema nacionalnima opernima gledališčema. Dirigira doma in v tujini na različnih glasbenih festivalih. Je docent na Akademiji za glasbo v Ljubljani ter dirigent v SNG Opera in balet Ljubljana (J. Golob, *Ljubezen kapital*; M. Lazar, *Deseta hči*; Mozart, *Figarova svatba*; *Evergreen*; *Moški z nožem*/Kompozicija ...).

Rocc

Režiser in scenograf

Rocc (rojen 1979 v Ljubljani kot Rok Rappl) je po maturi na ljubljanski Gimnaziji Bežigrad študiral operno režijo na Janáčkovi akademiji glasbenih in gledaliških umetnosti v Brnu na Češkem (1998–2003) in tako postal prvi diplomirani operni režiser v Sloveniji. Podiplomski študij scenografije je opravljal na visokih šolah za oblikovanje in umetnost v Zürichu in v Offenbachu na Majni v Nemčiji (2003–2006). V času študija je bil Zoisov štipendist, štipendist Ministrstva za kulturo Republike Slovenije, prejel je tudi podporo ZRC SAZU. Pseudonim Rocc je spomin na Marijo Mrázkovo, njegovo profesorico igre in učiteljico življenja.

Kot režiser in scenski oblikovalec je uprizoril več kot 40 opernih predstav v opernih gledališčih v Ljubljani, Pragi, Brnu, Ostravi, Rigi, Vroclavu, v Operi Bergen na Norveškem ter drugod. Njegovi projekti so bili predstavljeni na mnogih mednarodnih festivalih, kot so Festival Ljubljana, Janáčkov festival v Brnu, Moravska jesen v Brnu, Operni festival v Pragi, Praški kvadrienale, Varšavska jesen (festival sodobne glasbe), Festival duhovne glasbe v Pordenonu, ISCM svetovni glasbeni dnevni in Mednarodni festival Bergen. Rocc ima poseben odnos do sodobne glasbeno-gledališke ustvarjalnosti, aktiven je na področju alternativnih uprizoritvenih in instalacijskih umetnosti, novih medijev in site-specific projektov. Je ustanovitelj in umetniški vodja ansambla Opera povera, ki je usmerjen v sodobno operno estetiko.

V sezoni 2007/2008 je deloval kot operni dramaturg in asistent režije v Slovenskem narodnem gledališču v Mariboru, v sezoni 2008/2009 pa najprej kot namestnik umetniškega vodje in dramaturg Opere Narodnega gledališča v Brnu, v letih 2009–2011 pa kot njen umetniški direktor in član programskega sveta mednarodnega Janáčkovskega festivala v Brnu. V letih 2011–2013 je bil umetniški direktor Državne opere v Pragi, ki se je januarja 2012 združila s praško Opero Narodnega gledališča. Novembra 2013 je prevzel umetniško vodenje opernega ansambla SNG Opera in balet Ljubljana.

Leta 2018 je prejel priznanje za pomembna umetniška dela, najvišji umetniški naslov Univerze v Ljubljani. Deluje kot docent za operno igro na ljubljanski Akademiji za glasbo ter kot član strokovnih žirij na mednarodnih pevskih tekmovanjih.

V ljubljanski Operi je Rocc uprizoril *Tochovo Princesko na zrnju graha* (2003), Haydnovega *Apotekarja* (2009, v sodelovanju z ljubljanskim gradom), Šavlijevega *Pastirja* (2010, v sodelovanju s Cankarjevim domom, krstna izvedba), *Deseto hčer* Milka Lazarja (2015, krstna izvedba), Fridovo monoopero *Dnevnik Ane Frank* (2015, v sodelovanju s Slovenskim komornim glasbenim gledališčem, odprtje Odra –3) in Beethovnovnega *Fidelia* (2017, v sodelovanju z vroclavskim opernim gledališčem).

Nataša Prosenc Stearns

Video umetnica

Nataša Prosenc Stearns je vizualna umetnica in režiserka, ki ustvarja v medijih videa, filma in instalacij. Diplomirala je na oddelku za oblikovanje Akademije za likovno umetnost v Ljubljani in kmalu zatem s Fulbrightovo štipendijo odpotovala v Los Angeles, kjer je končala podiplomski študij na California Institute of the Arts. S projektom *Gladiatorji* je predstavila Slovenijo na 48. Beneškem bienalu, za kar je prejela nagrado Prešernovega sklada. Prejela je še vrsto drugih štipendij in nagrad, leta 2015 pa je bila ponovno predstavljena na Beneškem bienalu v sklopu razstave *Dvajset umetnikov iz Los Angelesa*. Njena dela so v domačih in mednarodnih stalnih zbirkah, potujejo po festivalih, razstavljala pa je med drugim tudi v Douloun Museum of Art v Šanghaju, Circulo de bellas artes in na sejmu ARCO v Madridu, Kunstlerwerkstatt v Münchnu, Bevilacqua la masa v Benetkah, Spazio Erasmus Brera v Milanu, Tel Aviv Museum of Art v Izraelu, LACE - Los Angeles Contemporary Exhibitions, Ruth Bachofner Gallery in Lancaster Museum of Art v Los Angelesu.

Uveljavila se je kot ena najpomembnejših ustvarjalk, ki na samosvoj način združujejo izkušnje tradicionalnih medijev likovne umetnosti, njenih novih izraznih načinov, filma in videa. Beleži gibanje telesa v različnih ambientih, hipnotično vrtinčenje, ki asociira na moč skrivnostne prisile.

Vsebinsko obravnava tematiko transformacije, medsebojnih odnosov, človeškega telesa in njegovega doživljanja sveta, sozvočja človeka in narave, izpostavlja likovne kvalitete motivov, kot so telo, koža, obraz. Naglaša čutnost, po drugi strani jo presega in predstavlja človekovo hrepenenje po duhovni sferi. Posamezna dela vključujejo srhljiv podton in presenetljive, celo šokantne obrate, pogosto nastavlja zrcalo sodobnim družbenim vzorcem in pojavom, pri čemer se izogne opredeljevanju, temveč se poslužuje satire in ironije.

BELINDA RADULOVIĆ: BELINDA

Kostumografinja

Belinda dela scela in do konca: ko noče več, gre. Belinda (Škarica) mode je šla, ker je bilo premalo. Belinda mode je končala podiplomski študij na Akademiji Domus v Milanu. Delala je za Ratti, Zibetti, Mento, Sinhronio, Nanni Strado, Incopel, Inpronto, Benetton, Cavalli, ustvarila svojo lastno blagovno znamko B. L. D., jo predstavila v New Yorku, tržila v Milanu. Belinda mode je šla. Belinda (Radulović) je prišla v gledališče. Tu je ostala. Belinda gledališča je ustvarila več kot sto kostumografij za različne režiserje, vizije, strukture, mišljenja in estetike. Zmeraj je hotela biti Belinda. Ko to ni mogla biti, je zapustila režiserje, vizije, strukture, mišljenja in estetike. Za svoje delo je prejela več domačih in mednarodnih nagrad. Belinda je za umetnost, in ker je umetnost zmeraj za človeka, je Belinda človek za človeka.

JASMIN ŠEHIĆ

Oblikovalec svetlobe

Oblikovalec svetlobe Jasmin Šehić je od leta 1999 član ansambla SNG Opera in balet Ljubljana, kjer od leta 2006 dalje deluje kot mojster luči – vodja scenske razsvetljave. V vlogi oblikovalca svetlobe je sodeloval pri številnih projektih matičnega gledališča. Med njimi so: opereti *Kneginja čardaša* in *Vesela vdova*, baletne predstave *Don Kihot*, *Picko in Packo*, operne predstave *Apotekar*, *Ženitna pogodba*, *Gledališki direktor*, mladinska pravljica opera *Pastir*, *Carmen*, *Deseta hči*, monoopera *Dnevnik Ane Frank*, *Katja Kabanova*, *Pepelka*, *Fidelio*, *Don Giovanni* in *Hoffmannove pripovedke*. Sodeloval je z vrsto uglednih domačih in tujih režiserjev, kot so Vinko Möderndorfer, Rocc, Frank van Laecke, Youri Vámos, Pamela Howard, Irek Muhamedov in Frédérique Lombart. Svetlobo je oblikoval tudi pri mnogih drugih projektih in na koncertnih prireditvah doma in v tujini.

LUKAS ZUSCHLAG

Koreograf

Lukas Zuschlag je prišel k nam iz Celovca v Avstriji, kjer je končal gimnazijo in zasebno baletno šolo pri profesorju Marjanu Krulanoviću. Leta 2004 se je zaposlil v našem gledališču in leta 2007 postal solist. Do sedaj je med drugim nastopil v baletih *Romeo in Julija* (Romeo), *Doktor Živago* (Živago), *Coppelia* (Franc), *Tristan in Izolda* (Tristan), *Giselle* (Albrecht), *Silfida* (James), *Labodje jezero*

(Rothbart), *Pepelka* (Princ), *Don Kihot* (Espada), *Picko in Packo* (Packo), *Kdo je najmočnejši na svetu* (Mišji princ). Lukas Zuschlag je prejel več nagrad: stanovsko nagrado Lidije Wisiakove, Guest Star Award in nagrado Kulturförderpreis s področja uprizoritvenih umetnosti v Avstriji. Ob aktivni plesni karieri se posveča tudi koreografiji in pedagoškemu delu na področju baleta in sodobnega plesa na različnih tečajih v Avstriji in Sloveniji. Leta 2015 je dobil posebno priznanje za izvirno koreografijo na slovenskem baletnem tekmovanju TEMSIG. Leta 2016 je sodeloval kot koreograf pri operni predstavi *Otello* v koprodukciji s Cankarjevim domom, pri operni predstavi *Ksenija / Carmina burana* ter pri otroški predstavi *Der Lebkuchenmann* v Mestnem gledališču v Celovcu, kjer je leta 2017 koreografiral plesni del v operi *La traviata*, leta 2018 pa je pripravil še koreografijo za predstavo *La bohème*. Pripravil je tudi koreografijo za otvoritveni dogodek sezone 2018/2019 SNG Opera in balet Ljubljana, ki je nastal v sodelovanju z modno hišo IKONA, in koreografijo v operni predstavi *Prodana nevesta*.

ŽELJKA ULČNIK REMIC

Zborovodja

Rojena je v Ljubljani, kjer je na Pedagoški akademiji študirala glasbo in zborovodstvo ter pod mentorskim vodstvom profesorja Lojzeta Lebiča diplomirala z odliko. Študij je nadaljevala na oddelku za sakralno glasbo Akademije za glasbo v Ljubljani in diplomirala s koncertom iz zborovskega dirigiranja in lastne kompozicije. Za uspešno opravljeno diplomsko delo je prejela posebno priznanje – diplomu summa cum laude. Od leta 1987 je bila redno zaposlena v ljubljanski Operi SNG kot pevka in korepetitorica v opernem zboru, septembra 2009 pa je prevzela vodenje tega zbora in ga pripravila za operne predstave in koncerte. Za predstave *Tosca*, *Hrestač – Božična zgodba*, *Carmen* in za kantato *Šolnik* je pripravila tudi otroški zbor. Dvajset let je vodila doma in v tujini nagrajeni ženski pevski zbor Petrol iz Ljubljane. Udeležuje se zborovodskih seminarjev pod vodstvom priznanih zborovodij in dirigentov (Bo Johansson, Karmina Šilec, Holger Speck, Peter Hanke, Gary Graden in drugi).

GREGOR TRAVEN

Koncertni mojster

Gregor Traven je študiral v Celovcu, Oslu in na Univerzi Mozarteum v Salzburgu, kjer je leta 2004 magistriral z odliko. Na mednarodnih tekmovanjih v italijanski Gorici je prejel več nagrad, zmagal pa je tudi na tekmovanju komorne glasbe v nekdanji Jugoslaviji (1990). Sodeloval je v uglednih orkestrih, kot so na primer orkester Dunajskega koncertnega združenja (Wiener Concert-Verein Orchester), Spirit of Europe, Klasična filharmonija iz Bonna (Klassische Philharmonie Bonn), Koelnski komorni orkester (Koelner Kammer Orchester), s katerim je nastopal tudi kot solist. Poleti 2001 je imel serijo solističnih koncertov na Tajvanu. Od leta 2002 do 2004 je bil član Brucknerjevega orkestra v avstrijskem Linzu. Gregor Traven je od leta 2004 koncertni mojster orkestra SNG Opera in balet Ljubljana, od leta 2008 pa tudi koncertni mojster Komornega orkestra solistov Društva slovenskih skladateljev. Poleg tega deluje kot mentor in gostujoči koncertni

mojster ali kot član žirije na tekmovanjih (Orkesterkamp v Bovcu, 2018; orkester Nova filharmonija, gostovanje s Slovenskim komornim orkestrom v Omanu, 2018; Mednarodno glasbeno tekmovanje mesta Palmanova, 2018.

Urška Arlič Gololičič

Sopran

Urška Arlič Gololičič je na Akademiji za glasbo v Ljubljani diplomirala v razredu prof. Irene Baar, podiplomski specialistični študij pa zaključila v razredu prof. Vlatke Oršanić. Leta 2010 je debitirala v vlogi Micaele (Carmen) v opernem gledališču v Lublinu na Poljskem.

Udeležila se je mojstrskih tečajev pri profesorjih: Soni Ghazarian, Krisztini Laki, Heleni Lazarski, Marjani Lipovšek. Leta 2005 je prejela študentsko Prešernovo nagrado, prejela je tudi prvo nagrado na mednarodnem tekmovanju C. A. Seghizzi v Italiji (2005 in 2006), posebno nagrado nov Puccinijev glas Slovenije na mednarodnem tekmovanju Ondina Otta v Mariboru 2008 ter prvo nagrado na mednarodnem tekmovanju Ada Sari na Poljskem 2009.

Na odru SNG Opera in balet Ljubljana je prvič nastopila leta 2011, in sicer v vlogi Belinde v Purcellovi operi Dido in Enej.

Leta 2013 je postala solistka, od leta 2019 pa je priznana solistka SNG Opera in balet Ljubljana, kjer je nastopila v naslednjih vlogah: Violetta (La traviata), Minka (Gorenjski slavček), Adela (Netopir), Amore (Orfej in Evridika) Micaela (Carmen), Deseta hči (Deseta hči), Mimi (La bohème), Evridika (Orfej v peklju), Suzana (Figarova svatba), Gilda (Rigoletto), Marcelina (Fidelio), dona Ana (Don Giovanni), Antonija (Hoffmannove pripovedke).

Na gostovanjih v opernih gledališčih na Nizozemskem, v Ženevi, Bayreuthu, SNG Maribor, Lublinu, Krakovu, HNK na Reki je poustvarila operne vloge: Violetta (La traviata), Undine (Undine), Pamina (Čarobna piščal), Hagith (Hagith), Lauretta (Gianni Schicchi), Musetta (La bohème).

Redno nastopa tudi na koncertnih odrih. Sodelovala je s priznanimi dirigenti ter nastopila z orkestri Krakovske filharmonije, Poljskega narodnega radia in Slovenske filharmonije. Pela je solistične parte v vokalno-instrumentalnih delih, med njimi v Händlovem Mesiji, Mahlerjevih simfonijah št. 2, 4 in 8, v Mozartovem in Schnittkejevem Rekviemu, Pergolesijevi in Rossinijevi Stabat Mater, Wolfovi Christnacht, Simfoniji št. 3 Gôreckega ...

Martina Zadro

Sopran

Martina Zadro, prvakinja SNG Opera in balet Ljubljana, je ena izmed vodilnih hrvaško-slovenskih opernih umetnic. Kot nosilka repertoarja upodablja številne glavne vloge od leta 2003.

Iz petja je diplomirala in magistrirala na Glasbeni akademiji v Zagrebu v razredu prof. Snježane Bujanović Stanislav. Na Univerzi za glasbo in upodabljačo umetnost v Gradcu je končala specialistični študij iz samospeva in oratorija v razredu prof. Gerharda Zellerja, pozneje pa se je izpopolnjevala pri slovaški pedagoginji Evi Blahovi, pri hrvaškem nacionalnem opernem prvaku Vitomirju Marofu ter v New Yorku pod pedagoškim vodstvom Anne Moffo kot ena izmed poslednjih učenk legendarne italijansko-ameriške sopranistke.

Debitirala je leta 1995 na odru HNK Zagreb in se zelo hitro dokazala kot celovita scenska osebnost ter prefinjena koncertna pevka. Mednarodni ugled je sopranistka dosegla z interpretacijo vlog,

kot so Violetta, Mimi, grofica Almoviva, Suzana, Micaela in Pamina (Narodno gledališče in Državna opera v Pragi, Deželno gledališče v Salzburgu, Teatro Municipal v Santiagu, Teatro Campoamor v Oviedu, Teatro Municipal v Limi, Narodno gledališče v Brnu, Bunkamura Orchard Hall v Tokiu, Longborough Opera Festival, Schlossfestspiele Thurn und Taxis v Regensburgu).

Na koncertnem odru pogosto sodeluje z uglednimi simfoničnimi orkestri – z Zagrebško filharmonijo, s Simfoničnim orkestrom HRT, Slovensko filharmonijo, Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija ter Češko in Praško filharmonijo.

Doslej je sopranistka nastopila pod vodstvom številnih dirigentov: Lorisa Voltolinija, Yvesa Abela, Massima Zanettija, Tomáša Netopila, Milana Horvata, Elia Boncompagnija, Vjekoslava Šuteja, Petra Feranca, Ivana Repučića, Dmitrija Kitajenka, Gianluce Marciana, Jaroslava Kyzlinka, Vladimirja Kranjčevića in Sergeja Bauda.

Martina Zadro je zmagovalka na mednarodnih pevskih tekmovanjih Lucia Popp in Antonin Dvořák, njeni visoko profesionalni scenski in koncertni dosežki pa so ji pripeli tudi pomembna strokovna priznanja (nagrada Milke Trnine).

Nastopila je s slavnim tenoristom Josejem Carrerasom v sklopu njegove poslovilne turnee s koncertoma v Puli in Gradcu ter v Ljubljani. Leta 2016 je svojemu repertoarju dodala vlogi Katje Kabanove in Desdemone. V slednji je nastopila na Festivalu Ljubljana ob tenoristu Joseju Curi. V sezoni 2017/2018 je poustvarila sopransko vlogo v kanatati Carmina Burana in vlogo Ksenije v istoimenski Parmovi operi ter vlogo done Ane v Don Giovanniju, v sezoni 2018/2019 pa še vlogo Antonije v Hoffmannovih pripovedkah.

Nuška Drašček Rojko

Mezzosopran

Nuška Drašček Rojko, solistka SNG Opera in balet Ljubljana, je študirala petje pri prof. Matjažu Robavsu na Akademiji za glasbo v Ljubljani, kjer je tudi diplomirala. Na državnih tekmovanjih TEMSIG leta 2008 in 2010 je v svoji kategoriji prejela zlati plaketi. Na mednarodnih pevskih tekmovanjih je osvojila 4. (Feruccio Tagliavini, Deutschlandsberg, Avstrija), 3. (Nuits Lyriques, Marmande, Francija, 2013) in 2. nagrado (Grandate, Italija, 2014). V operi Jolanta P. I. Čajkovskega je v vlogi Laure sodelovala na koncertni turneji z Anno Netrebko, orkestrom Slovenske filharmonije pod vodstvom Emmanuela Villauma in s Slovenskim komornim zborom (2012). Koncert so v živo posneli za Deutsche Grammophon. Leta 2013 je z orkestrom Slovenske filharmonije pod vodstvom Uroša Lajovica kot solistka sodelovala pri izvedbi Mahlerjeve Pesmi zemlje (Das Lied von der Erde). V SNG Maribor so jo angažirali za vlogi Mercedes (Carmen, 2013) in Olge (Jevgenij Onjegin, 2013). Na našem odru je nastopila v vlogah Magdalene (Rigoletto, 2013), Javnega mnenja (Orfej v peklu, 2015), Emilie (Otello, 2016), Barbare (Katja Kabanova, 2016), Pepelke (Pepelka, 2017), Carmen v Bizetovi Carmen, Tatjane v Kseniji, v mezzosopranski vlogi v kantati Carmina Burana (2017) in v vlogi Lepotice (Lepotica in zver, 2018). Aprila 2014 je s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija pod vodstvom Matthiasa Bammerta kot solistka sodelovala pri izvedbi Golgote (F. Martin). S Simfoničnim orkestrom Akademije za glasbo v Ljubljani pod vodstvom Marka Letonje je aprila 2014 sodelovala pri izvedbi Novembrskih pesmi (L. Lebič), septembra 2014 pa je s Simfoničnim orkestrom SNG Maribor pod vodstvom Mladena Tarbuka sodelovala pri izvedbi Požgane trave (L. Lebič).

Mirjam Kalin

Alt

Mirjam Kalin, prvakinja SNG Opera in balet Ljubljana, se je po končani pedagoški gimnaziji posvetila študiju solopetja pri slovenski primadoni Zlati Ognjanović. Med študijem je redno sodelovala z različnimi zbori in dobila tudi prve solistične prilike.

Leta 1994 je po uspešno opravljeni avdiciji dobila svojo prvo vlogo v ljubljanski Operi SNG, Guvernanto v Pikovi dami Čajkovskega. Od leta 1996 je stalna članica solističnega ansambla SNG Opera in balet Ljubljana, kjer je do danes poustvarila okoli 45 solističnih vlog, med njimi so: Junona (Orfej v peklju), Marcellina (Figarova svatba), Praskowia (Vesela vdova), stara Buryjevka (Jenufa), Marfa Kabanova (Katja Kabanova), Ulrica (Ples v maskah), Maddalena (Andrea Chenier), Martha (Faust), Majda (Gorenjski slavček), Hedvika (Renske nimfe), Filipjevna (Evgenij Onjegin), Ježibaba (Rusalka), Jele (Ekvinokcij), Dulcineja (Don Kihot), Clarice (Zaljubljen v tri oranže), Suzuki (Madama Butterfly), Berta (Seviljski brivec), Dalila (Samson in Dalila), Hata (Prodana nevesta), Herodiada (Saloma), Azucena (Trubadur), Federica (Luisa Miller).

Kot mlada obetavna pevka je prejela Wagnerjevo štipendijo (1996) in nagrado zlata ptica za poustvaritev Jele v Kozinovem Ekvinokciju (1998). Ostala je zvesta koncertnemu odru, kjer je nastopila v skoraj 70 vokalno-instrumentalnih delih z domačimi in s tujimi orkestri.

Umetniška pot jo je kot solistko ponesla po vsej Evropi (Avstrija, Nemčija, Italija, Švica, Portugalska, Škotska, Španija, Hrvaška, Makedonija, Srbija, Črna gora). Pela je s priznanimi tujimi in domačimi dirigenti, kot so: Zubin Mehta, Fuat Mansurov, George Pahlivanian, Hartmut Haenchen, Jacek Kasprzyk, Janos Kovacs, Leopold Hager, Theodor Guschlbauer, Anton Nanut, Uroš Lajovic itd.

Njena velika ljubezen so samospevi različnih domačih in tujih skladateljev, saj je poustvarila pesmi Beethovna, Brahmsa, Dvořáka, Griega, Mahlerja, Alme Mahler, Musorgskega, Schuberta, Schumanna, Wolfa, Zemlinskega, Cigliča, Ipavca, Kozine, Kogoja, Kreka, Lajovica, Lipovška in drugih.

Leta 2005 je prejela nagrado Prešernovega sklada za mojstrske poustvaritve skladb Kreka, Petriča, Srebotnjaka in Vremšaka ter za Mahlerjev večer na evroradijskih valovih 2002. Leta 2011 je prejela Smerkoljevo nagrado, ki jo podeljuje Slovensko komorno glasbeno gledališče.

Matej Vovk

Tenor

Matej Vovk se je rodil v Novi Gorici. Svojo glasbeno pot je začel kot učenec solopetja pri prof. Rajku Koritniku in nadaljeval na Srednji glasbeni in baletni šoli v Ljubljani pri prof. Marku Bajuku in prof. Mateji Arnež-Volčanšek. Študij je sklenil v razredu prof. Janka Volčanška. Diplomiral je v opernem studiu ljubljanske Opere SNG pri prof. Vitomirju Marofu in prof. Lojzki Žardin. Udeležil se je solopevskih seminarjev, izpopolnjeval se je v belgijski poletni šoli Opera plus. Na tekmovanju mladih glasbenikov Republike Slovenije je leta 2004 prejel prvo nagrado.

Od leta 2002 je zaposlen v SNG Opera in balet Ljubljana, od leta 2006 je stalni član solističnega ansambla, kjer je uspešno poustvaril več tenorskih vlog. Debitiral je z vlogo Ministra v Tochovi operi Princeska na zrnu graha, nato je nastopal še kot don Eusebio (Prilika dela tatu), Giuseppe in Gaston (La traviata), Abdallo (Nabucco), dr. Blind in Alfred (Netopir), Leander (Zvedave ženske), Spoletta (Tosca), Harlekin (Atlantski cesar), Incredibile (Andrea Chenier), Izvrševalec (Brata),

Albazar (Turek v Italiji), St. Brioche in Camille (Vesela vdova), Mojster ceremoniar (Zaljubljen v tri oranže), Rodrigo (Don Kihot), Parpignol (La bohème), Fiorello in Poveljnik straže (Seviljski brivec), Dancairo (Carmen), Prižigalec luči (Manon Lescaut), Ovlur in Jeroška (Knez Igor), Požigalec (Renske nimfe), Mengon (Apotekar), Philip (Gledališki direktor), Franjo in Rajdelj (Gorenjski slavček), Mateo Borsa (Rigoletto), Rodrigo (Otello), Mornar (Dido in Enej), Aristej in Pluton (Orfej v peklu), Kudrjaš (Katja Kabanova), Don Curcio (Figarova svatba), Goro (Madama Butterfly), Malcolm (Macbeth), Spalanzani in Nathanel (Hoffmannove pripovedke), Janko (Prodana nevesta).

Kot koncertni pevec je nastopal z različnimi orkestri pod vodstvom uglednih domačih in tujih dirigentov (Vjekoslav Šutej, Milivoj Šurbek, Andrej Zuna, Simon Krečič, Urša Lah, dr. Mirko Cuderman ...). Sodeloval je s Simfoničnim orkestrom in Komornim zborom RTV Slovenija, z Orkestrom Slovenske vojske, Akademskim pevskim zborom Tone Tomšič, s Slovenskim komornim zborom, s katerim je kot solist posnel vrsto skladb v okviru izdaje zgoščenk Slovenska zborovska glasba. Večkrat je nastopil na Gostičevih dnevih v Domžalah, na koncertih pod okriljem Imago Slovenije, s Simfoničnim orkestrom RTV Slovenija kot Pilat v Pasijonu po Janezu skladatelja Damijana Močnika.

Robert Vrčon

Bariton

Robert Vrčon je priznani operni solist ljubljanske Opere SNG, kjer nastopa kot solist od leta 1993. Nastopil je v številnih baritonskih vlogah, med katerimi so: Morales, Zuniga in Escamillo (Carmen), Tomski (Pikova dama), Maurizio (Štirje grobijani), Ping (Turandot), John Sorel (Konzul), don Pizarro (Fidelio), Schaunard (La bohème), Golaud (Pelleas in Melisanda), Renato (Ples v maskah), Niko (Ekvinokcij), Robinson (Tajni zakon), Sharpless (Madama Butterfly), Almaviva in Figaro (Figarova svatba), Jon (Medeja), don Giovanni (Don Giovanni), Danilo Danilovič (Vesela vdova), Cezar (Kleopatra), dr. Falke in Frank (Netopir), Pantalone (Zvedave ženske), Smirnov (Medved), Presto (Tejrezijeve dojke), Ibn Hakija (Jolanta), Pantalone (Zaljubljen v tri oranže), Marcel (La bohème), Germont (La traviata), Feri von Kerekes (Kneginja čardaša), Vladimir (Knez Igor), Lescaut (Manon Lescaut), Scarpia (Tosca), Enej (Dido in Enej), Nabucco (Nabucco), Kalander (Ljubezen kapital), Holandec (Leteči Holandec), Johanaan (Saloma), Jupiter (Orfej v peklu), Oče (Lepotica in zver), Lindorf, Coppelius, Dapertutto in dr. Mirakel (Hoffmannove pripovedke).

Je član Slovenskega komornega glasbenega gledališča, kjer je sodeloval v številnih produkcijah komornih oper. Prejel je strokovno nagrado Sama Smerkolja za leto 2008. Na festivalu SAJETA 2008 je sodeloval s svetovno znanima jazz glasbenikoma Zlatkom Kaučičem in Petrom Brötzmannom pri projektu Tolminski punt 2.

Posodobljeno: marec 2019

Biografije solistov so objavljene na spletni strani www.opera.si.
